

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль район Советы
КАРАРЫ

2026 елның 30 марты

№48

Кама Тамагы штп.

Татарстан Республикасы "Кама Тамагы муниципаль районы" муниципаль берәмлеге чикләрендә жирле әһәмияттәге махсус сакланылучы табигать территорияләрен саклау һәм алардан файдалану өлкәсендәге муниципаль контроль турындагы нигезләмәне раслау хакында

Россия Федерациясе Жир кодексы, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Уставы нигезендә, Кама Тамагы муниципаль районы Советы **КАРАР ЧЫГАРДЫ:**

1. Татарстан Республикасы "Кама Тамагы муниципаль районы" муниципаль берәмлеге чикләрендә жирле әһәмияттәге махсус сакланылучы табигать территорияләрен саклау һәм алардан файдалану өлкәсендә муниципаль контроль турында кушымтада бирелгән нигезләмәне расларга.

2. Кама Тамагы муниципаль районы Советының кайбер карарларын һәм карарларның аерым хокукый актларын гамәлдән чыккан дип танырга:

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы чикләрендәге жирле әһәмияттәге махсус сакланучы табигый территорияләрен саклау һәм файдалану өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәне раслау турында» 2021 елның 13 декабрендәге 78 номерлы карары;

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Советының 2021елның 13 декабрендәге 78 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында» «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы чикләрендәге жирле әһәмияттәге махсус сакланучы табигый территорияләрен саклау һәм файдалану өлкәсендә муниципаль контроль турында» 2022елның 28 февралендәге 86 номерлы карары;

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы чикләрендәге жирле әһәмияттәге махсус сакланылучы табигать территорияләрен саклау һәм алардан файдалану өлкәсендә муниципаль контроль турында» 2021 елның 13 декабрендәге 78 номерлы карарына үзгәрешләр кертү хакында " 2023 елның 5 маендагы 153 номерлы карары;

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Советының аерым карарларының үзгәртеп кору турында» 2023 елның 25 декабрдәгә 190 номерлы карарының 2 нче пункты

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Советының 2021 елның 13 декабрдәгә 78-нче санлы карарына үзгәрешләр кертү турында»: «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы чикләрендә жирле әһәмиятле махсус сакланылышлы табигый территорияләрне саклау һәм файдалану өлкәсендә муниципаль контроль кую турында».2025 елның 31 мартындагы 235 номерлы карары

3. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көнненән үз көченә керә.

4. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга һәм Татарстан Республикасы Кама-Устье муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырырга.

5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Башлыгы урынбасары И.Т. Гыйниятовка йөкләргә.

Татарстан Республикасы Кама Тамагы
муниципаль районы Башлыгы

Н. А. Вазыйхов

Кама Тамагы муниципаль районы Республикасы Татарстан муниципаль берлеге чикләрендә жирле әһәмияттәге махсус сакланылучы табигать территорияләрен саклау һәм алардан файдалану өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба - 248-ФЗ номерлы Федераль закон), «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы № 7 - ФЗ Федераль закон нигезендә эшләнгән һәм саклау һәм файдалану өлкәсендә региональ дәүләт контролен (күзәтчелеген) оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибен билгели. Махсус сакланылучы табигать территорияләре (алга таба-региональ дәүләт контроле (күзәтчелеге)).

1.2. Региональ әһәмияттәге махсус сакланылучы табигать территорияләрендә һәм аларның саклану зоналары чикләрендә оешмалар, индивидуаль эшкуарлар һәм гражданнар тарафыннан «махсус сакланылучы табигать территорияләре турында» 1995 елның 14 мартындагы 33-ФЗ номерлы Федераль законда, башка федераль законнарда һәм алар нигезендә кабул ителә торган башка норматив хокукый законнарда билгеләнгән мәжбүри таләпләрне үтәү муниципаль контроль предметы булып тора. Россия Федерациясе актлары белән, Россия Федерациясе субъектларының махсус сакланылучы табигать территорияләрен саклау һәм алардан файдалану өлкәсендәге норматив хокукый актлары (алга таба - мәжбүри таләпләр) белән бәйлә:

махсус сакланылучы табигать территориясе режимы;

махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән, су объектларыннан, табигать ресурсларыннан һәм күчмәс мөлкәтнең башка объектларыннан файдалануның махсус хокукый режимы;

махсус сакланылучы табигать территорияләренәң саклау зоналары режимы.

1.3. "Татарстан Республикасы Кама-Идел буе муниципаль районы" муниципаль берәмлеге территориясендәге муниципаль контроль Татарстан Республикасы Кама-Идел буе муниципаль районының Мөлкәт һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы (алгада - Контроль органы) тарафыннан үз компетенциясе чикләрендә Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының тирә-як мохитен саклау турындагы законнарына нигезләнеп башкарыла.

1.4. Контроль объектларын исәпкә алу түбәндәгеләрне булдыру юлы белән башкарыла:

контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрын;

судка кадәр гаепләүнең мәгълүмат системасы (дәүләт мәгълүмат системасының ярдәмче системасы) (алга таба-судка кадәр гаепләүнең ярдәмче системасы);

Башка дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларын ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек юлы белән.

16 нчы статьяның 2 нче өлеше һәм Федераль 248-ФЗ номерлы законның 17 нче статьясының 5 нче өлешенә ярашлы, контроль органнары мәгълүмат системаларын кулланып, контроль объектларын исәпкә ала.

1.6. Контроль орган исеменнән муниципаль контрольне түбәндәге вазыйфалар затлар башкарырга хокуклы:

1) Контроль орган рәисе;

2) баш белгеч (алга таба — инспектор).

1.7. Контроль органының контроль чарасын үтәү турында карар кабул итүгә вәкаләтле булган йөкләмәле затлары булып контроль органының башлыгы, ә ул булмаган очракта - аның вазифаларын башкаручы зат (алга таба - вәкаләтле йөкләмәле затлар) санала.

1.8. Инспектор муниципаль контрольны гамәлгә керткәндә, Федераль 248-ФЗ номерлы закон һәм башка федераль законнар нигезендә хокук, бурыч һәм җаваплылык йөкләмәләренә ия.

1.9. Муниципаль контроль башкару, махсус саклана торган табигый территорияләрдә эш алып барган юридик затлар һәм индивидуаль эшмәкәрләрне тикшерергә оештыру һәм алып бару белән бәйле мөнәсәбәтләргә 248-ФЗ номерлы Федераль закон һөкемнәре кулланыла.

1.10. Муниципаль контроль үтәү бушлай үтәлә.

1.11. Махсус сакланылучы табигый территорияләрен саклау һәм алардан файдалану өлкәсендә муниципаль контроль объектлары булып түбәндәгеләр тора:

1) махсус сакланылучы табигый территорияләре;

2) махсус сакланылучы табигый территорияләрен саклау һәм алардан файдалану өлкәсендә тикшереп торучы затларның эшчәнлегенә, гамәлләренә (гамәл кылмавы), алар кысаларында түбәндәгеләрне үтәү буенча мәҗбүри таләпләр үтәлгән тиеш:

- махсус сакланылучы табигый территориясә режимы;

- махсус сакланылучы табигый территорияләре чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән, су объектларыннан, табигый ресурсларыннан һәм күчмәс мөлкәтнең башка объектларыннан файдалануның махсус хокукый режимы;

- махсус сакланылучы табигый территорияләрен саклау зоналары режимы;

3) биналар, биналар, корылмалар, линия объектлары, территорияләр, су, жир һәм урман кишәрлекләрен дә кертеп, җиһазлар, җайланмалар, предметлар, материаллар, транспорт чаралары, табигый мохите компонентлары, табигый һәм

табигать-антропоген объектлар, контрольдә тотылучы затлар ия булган һәм (яисә) файдалана торган башка объектлар, табигать мохите компонентлары, табигать һәм табигать-антропоген объектлар, (яки) мәжбүри таләпләр куела торган контрольдә тотыла торган затлардан файдалануга.

1.12. Вазифаи затлар һәм башка вәкаләтле затлар тарафыннан башкарыла торган гамәлләр һәм кабул ителә торган карарлар турында контрольдә тотылучы затларга мәгълүмат бирү өлеге гамәлләр һәм карарлар турында белешмәләрне контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында урнаштыру, шулай ук аларны дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләрне башкару өчен электрон формада кулланыла торган мәгълүмат системаларының мәгълүмати-технологик хезмәттәшлеген тәмин итә торган инфраструктура аша контрольдә тотылучы затларга житкерү юлы белән гамәлгә ашырыла, шул исәптән «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр (функцияләр) бердәм порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы (алга таба — дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталы аша.

1.13. Эшмәкәрлек эшчәнлеген башкаручы, контрольдә торучы зат булып торган граждән, идарәнең вазыйфалы затлары һәм башка вәкаләтле затлар тарафыннан башкарылган гамәлләр һәм кабул ителгән карарлар турында, контроль органы адресына кәгаздә документлар алу кирәклегенә турында хәбәр жибәргәндә, яки контроль органында контрольдә торучы затның электрон почта адресы турында мәгълүмат булмаганында һәм аңа документларны дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы аша электрон рәвештә жибәрү мөмкинлегенә булмаганында (әгәр зат бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәлмәгән булса яки бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәү процедурасын тутырмаган булса), кәгазь үзәгендә документлар жибәреп хәбәр ителә. Күрсәтелгән граждән контроль органына кәгазь үзәгендә документлар жибәрергә хокуклы.

1.14. Контрольдә торучы зат түбәндәге очракларда житәрлек дәрәжәдә хәбәр ителгән дип санала:

1) белешмәләр контроль ителүче затка бу Үтенечнең 1.12 нче пунктына ярашлы, шул исәптән аңа электрон почта аша, контроль органына контроль ителүче зат тарафыннан тәкъдим ителгән һәм муниципаль контроль башкару вакытында мәгълүмати ресурсларга, мәгълүмати системага кертелгән адрес буенча жибәрелеп, тәкъдим ителде, бу Үтенечнең 1.13 нче пункты белән билгеләнгән очракларны жибәрсен. Контроль ителүче затны мәгълүм итү максатлары өчен контроль органу тарафыннан юридик затны, индивидуаль эшмәкәрне дәүләт теркәтү вакытында тәкъдим ителгән электрон почта адресы кулланылырга мөмкин;

2) белешмәләр көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзаланган электрон документ рәвешендә, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы аша яки дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталы аша, бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәү процедурасын тәмамлаган контроль ителүче затлар адресына, мондый белешмәләрнең житкерелеу фактын раслап, жибәрелде.

2. Закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы белән идарә итү

2.1. Муниципаль контроль профилактика чаралары һәм контроль (күзәтчелек) чаралары сайлавын, аларның эчтәлеген (шул исәптән тикшерелә торган мәжбүри таләпләр күләмен), ешлыгын һәм нәтижеләрен билгеләүче зыян (зарар) китерү куркынычы белән идарә итү нигезендә гамәлгә ашырыла.

2.2. Кирәксез контроль (күзәтү) чарасын үткөрү турында карар кабул итүдә һәм аның төрен сайлаганда, зарар китерү (зыян салу) куркынычын бәяләү максатында, контроль органы мәжбүри таләпләренә бозу куркынычы индикаторларын куллана.

2.3. Муниципаль контроль буенча мәжбүри таләпләренә бозу куркынычы индикаторлары исемлеге әлеге Нигезләмәгә 4 нче кушымтада беркетелгән

2.4. Муниципаль контроль чикләрендә планлы контроль (күзәтү) чаралары үткәрелми, контроль объектларын бүлү

риск категорияләренә күчерелми, риск критерийлары урнаштырылмый. Контроль объектлары түбән риск категориясенә кертелгән дип санала.

3. Үзәк контрольны үтәгәндә алып барыла торган профилактик чаралар, аларның төрләре

3.1. Законы белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычлыкларын профилактикалау, контроль орталыгы тарафыннан ел саен расланган куркынычлыкларны профилактикалау программасы (алга таба - зыян китерү куркынычлыкларын профилактикалау программасы) буенча профилактик чараларны үткөрү юлы белән башкарыла.

Зыян китерү куркынычларын профилактикалауның расланган программасы контроль органның рәсми сайтында, атап әйткәндә, «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы» муниципаль берәмлеге сайтында (алга таба-контроль органның рәсми сайты) урнаштырыла.

Контроль органы тарафыннан шулай ук зыян китерү куркынычларын профилактикалау программасында күздә тотылмаган профилактик чаралар үткәрелә.

3.2. Контроль органы профилактик чаралар үткәргәндә Федераль № 248-ФЗ законында билгеләнгән очракларда гына юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр һәм гражданның белән үзара эш алып бара.

ФЭгәр 248-ФЗ номерлы Федераль законда башкасы билгеләнмәгән булса, тикшереп торылуы затлар белән үзара хезмәттәшлек итә торган профилактик чаралар әлеге тикшереп торылуы затларның ризалыгы белән йө аларның инициативасы белән генә үткәрелә.

3.3. Профилактик чаралар уздырганда контроль объектларының закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы яисә

мондый зыян (зарар) китергәнлеге ачыкланган очракта, инспектор бу хакта мәгълүматны контроль чараларын үткөрү турында карар кабул итү өчен идарәнен вәкаләтле вазыйфай затларына кичекмәстән җибәрә.

3.4. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда контроль органы түбәндәге профилактик чаралар төрлөрөн үткәрә:

- 1) мәгълүмат бирү;
- 2) кисәтү игълан итү;
- 3) консультация бирү;
- 4) профилактик визит.

3.4.1. Контроль органы, контрольдә торучы затларны һәм башка мәнфәгатле затларны Федераль № 248-ФЗ законының 46 нчы мәдәсе белән билгеләнгән тәртиптә, мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча мәгълүмат бирә.

3.4.2. Мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәтү (алга таба – кисәтү) Россия Икътисади үсеш министрлыгының «Контроль (күзәтчелек) органы куллана торган документларның типовой формалары турында» 2021елның 31 мартындагы 151 номерлы боерыгы (алга таба – Россия Икътисади үсеш министрлыгының 151 номерлы боерыгы) белән расланган форма буенча төзелә

Контроль органы тарафыннан контроль астындагы затка Федераль закон № 248-ФЗның 49 нчы мәдәсе нигезендә кисәтү игълан ителгән очракта, контроль астындагы зат кисәтүне алган көннән башлап 10 эш көне эчендә бу кисәтүгә каршылык күрсәтә ала.

Кисәтүгә каршылыктар кисәтүдә күрсәтелгән контроль органының электрон почта адресына почта җибәрүе аша яки бердәм дөүләт (муниципаль) хезмәтләре (функцияләре) порталы һәм (яки) төбәк дөүләт һәм муниципаль хезмәтләр порталы ярдәмендә электрон документ рәвешендә, яки кисәтүдә күрсәтелгән башка ысуллар белән җибәрелә.

Кисәтүгә каршылык түбәндәгеләрне үз эченә алырга тиеш:

а) контроль астындагы зат – физик затның фамилиясе, исеме һәм атасының исеме (булган очракта), яшәү урыны турында белешмәләр яки контроль астындагы зат – юридик затның исеме, урнашу урыны турында белешмәләр, шулай ук җавап җибәрелергә тиешле контакт телефоны номеры (номерлары), электрон почты адресы (адреслары) (булган очракта) һәм почта адресы;

б) мондый кисәтүне җибәргән вазифай зат һәм кисәтү турында белешмәләр;

в) контроль ителүче зат каршы килүендә нигезләнгән дәлилләр (әлеге дәлилләрне раслаучы мәгълүматлар һәм/яки документлар белән бергә).

Әгәр контроль ителүче зат тапшырган мәгълүматлардан һәм/яки документлардан бу нигезләмәнең 19 нчы пункттының "а" һәм/яки "б" пунктчаларында күрсәтелгән мәгълүматларны ышанычлы рәвештә ачыкый алмаса, каршы килү контроль (күзәтү) органына кергән көннән башлап 3 эш көне эчендә каралмыйча, каралмау сәбәпләре һәм дәрәс мөрәҗәгать итү тәртибе ачыклану белән контроль ителүче затка кайтарыла.

Кисәтүгә карата каршылыклар контроль (күзәтчелек) органының вазыйфай затлары тарафыннан мондый каршылык контроль (күзәтчелек) органына кергән көннән алып 15 эш көне эчендә карала.

Контроль (күзәтчелек) органы кисәтүгә карата каршылыкны карау нәтижеләре буенча түбәндәге карарларның берсе кабул ителә:

- а) кисәтүне үзгәрешсез калдыру турында;
- б)) кисәтүне гамәлдән чыгару турында.

Кабул ителгән карар турындагы мәгълүмат аны кабул иткән көннән алып бер эш көне эчендә кисәтүгә каршы булган контрольдә тотылучы затка жиберелә.

3.4.3. 1.6 пунктта күрсәтелгән вазыйфай зат. әлеге Нигезләмәне гамәлгә ашырганда, контрольдә тотылучы затларга язма рәвештә («Россия Федерациясе гражданны мөрәжәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән срокларда) яки телдән телефон аша, видео-конференц-элементә аша яки контроль (күзәтчелек) эшчәнлеген гамәлгә ашыру барышында вазыйфай затның шәхси кабул итүендә консультацияләр бирә. чаралар яисә гавами чаралар. Консультациялүгә язылу һәм язма консультациялүне гамәлгә ашыру бердәм дәүләт (муниципаль) хезмәтләре (функцияләре) порталыннан файдаланып башкарылырга мөмкин.

Бу Йөкмәттәнең 1.6 пункттында күрсәтелгән контроль (күзәтү) органы вазифалы затлары түбәндәге мәсьәләләр буенча консультация бирә, шул исәптән язма:

- а) әлеге нигезләмәнең 1.2 пункты нигезендә үтәлеше муниципаль контроль предметы булган мәжбүри таләпләрне куллану;
- б) контрольдә тотылучы затлар әлеге нигезләмәнең 1.2 пункты нигезендә үтәлеше муниципаль контроль предметы булган мәжбүри таләпләрне үтәү өчен гамәлгә ашырырга тиешле кирәкле оештыру һәм (яисә) техник чараларда;
- в) муниципаль контрольне гамәлгә ашыру.

Контроль органы үз формасын раслаган үтәлгән консультацияләр исәбе журналына язма эшли.

Консультациялү контроль (күзәтчелек) органының вазыйфай заты тарафыннан телефон аша, видео-конференц-элементә аша, «Инспектор» мобиль кушымтасын кулланып, шәхси кабул итүдә яки профилактик чара, контроль (күзәтчелек) чаралары үткәргәндә башкарыла ала.

3.4.4. Профилактик визит 1.6 нчы пунктта күрсәтелгән контроль (күзәтчелек) органының вазыйфай заты тарафыннан контрольдә тотыла торган затның эшчәнлек үткәрү урынында яки видео-конференц-элементә һәм «Инспектор» мобиль кушымтасын кулланып профилактик әңгәмә формасында уздырыла.

Профилактик визит вакытында контрольдә тотыла торган зат аның эшчәнлегенә яки контроль объектларына куелган, 1.2 нче пунктта билгеләнгәнчә муниципаль контрольның объектына кертелгән мәжбүри таләпләр турында хәбәр ителә, ә 1.6 нчы пунктта күрсәтелгән контроль органының вазыйфай заты контроль объекты белән таныша һәм контрольдә тотыла торган затның мәжбүри таләпләрне үтәү дәрәжәсен бәяли.

Профилактик визит контроль (күзәтчелек) органы инициативасы буенча (мәжбүри профилактик визит) яисә контрольдә тотыла торган зат инициативасы буенча уздырыла.

3.4.4.1. Контрольдә тотыла торган зат инициативасы белән профилактик визитлар 52.2 нче статьядагы Федераль № 248-ФЗ законны нигезендә үткәрелә.

Профилактик визитны үткәрүдән баш тарту турындагы карар түбәндәге очракларда кабул ителә:

1) контрольдә тотыла торган заттан гаризаны кире алу турында хәбәр килгәндә;

2) кабатлап гариза тапшырылган датага кадәр алты ай эчендә профилактик визит үткәрү контрольдә тотыла торган затның эшчәнлек үткәрү урынында булмавы яки профилактик визит үткәрүнең мөмкин булмавына китергән контрольдә тотыла торган затның башка эшләре (эшләмәве) сәбәпле мөмкин булмаганда;

3) контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан гариза тапшырылган датага кадәр бер ел эчендә элек тапшырылган гариза буенча профилактик визит үткәрелгәндә;

4) гаризада контроль (күзәтчелек) органы хезмәткәрләренең яки аларның гаилә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә каршы әдәпсез яки хурлаучы сүзләр, янаулар булганда;

5) контрольдә тотыла торган зат бу статьяның 1 нче өлешендә күрсәтелгән критерийларга туры килмәгәндә.

3.4.4.2. Муниципаль контроль кысаларында мәжбүри профилактик визит 248-ФЗ номерлы Федераль законның 52.1 нче статьясында күрсәтелгән очракларда үткәрелә.

Мәжбүри профилактик визит үткәрүдән контрольдә тотыла торган затның баш тартуы каралмаган. Мәжбүри профилактик визит үткәрү турында контрольдә тотыла торган затка аның башлануына егерме дүрт сәгатътән соң булмаган вакытта 248-ФЗ номерлы Федераль законның 21 нче статьясының 5 нче өлешендә билгеләнгән тәртип белән хәбәр ителә.

4. Муниципаль контроль кысаларында үткәрелә торган контроль чаралары

4.1. Контроль чаралары. Гомуми мәсьәләләр.

4.1.1. Муниципаль контроль контроль орган тарафыннан планнан тыш контроль чараларын үткәрүне оештыру юлы белән гамәлгә ашырыла:

документаль тикшерү, күчмә тикшерү, инспекция визиты, рейдлы карау - контрольдә тотылуучы затлар белән бәйләнештә;

мәжбүри таләпләрнең үтөлешен күзәтү, күчмә тикшерү - контрольдә тотылуучы затлар белән бәйләнешсез.

4.1.2. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда контрольдә тотылуучы затлар белән үзара хезмәттәшлек түбәндәгеләрдән тора:

инспектор һәм контрольдә тотылуучы зат яки аның вәкиле арасында очрашулар, телефон һәм башка сөйләшүләр (турыдан-туры бәйләнеш);

документларны, башка материалларны сорату;

контрольдә тотыла торган зат эшчәнлеген гамәлгә ашыру урынында инспектор булу (гомуми файдаланудагы житештерү объектларында инспектор булу очраklarыннан тыш).

4.1.3. Контрольдә тотылучы зат белән үзара хезмәттәшлек иткәндә башкарыла торган планнан тыш контроль чаралар контроль орган тарафыннан түбәндәге нигезләр буенча үткәрелә:

1) "Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында" 248-ФЗ номерлы Федераль законның 60 статьясы нигезләмәләрен исәпкә алып, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү турында яисә зыян китерү куркынычы турында белешмәләр булу;

2) Россия Федерациясе Президенты йөкләмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенә конкрет контрольдә тотылучы затларга карата контроль (күзәтчелек) чараларын үткәрү турындагы йөкләмәсе;

3) прокуратура органнарына кергән материаллар һәм мөрәжәгатъләр буенча законнарның үтәлешенә, кеше һәм граждән хокукларының һәм ирекләренә үтәлешенә күзәтчелек итү кысаларында контроль чара үткәрү турында прокурор таләбе;

4) мәжбүри таләпләрне ачыкланган бозуларны бетерү турында контроль органы карарын үтәү срогы тәмамлану - 248-ФЗ номерлы Федераль законның 95 статьясы 1 өлешендә билгеләнгән очраklarда;

5) мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары белән расланган параметрларга контроль объектының туры килүен яисә контроль объектының мондый параметрлардан читләшүен ачыклау;

6) контролдә тотылучы затның мәжбүри профилактик визит уздырудан читләшүе.

Планнан тыш контроль чарасы, үзара бәйләнешсез контроль (күзәтчелек) чараларыннан тыш, прокуратура органнары белән килештерелгәннән соң гына үткәрелергә мөмкин булса, әлеге чара мондый килешүдән соң үткәрелә.

Планнан тыш үзара бәйләнешсез контроль чаралары идарәнәң вәкаләтле вазыйфай затлары биремнәре нигезендә (әлеге Үзәккә 1 нче өстәмә), контроль органының эш планындагы биремнәрне дә кертеп, шул исәптән 248-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән очраklarда, инспекторлар тарафыннан үткәрелә.

4.1.4. Контролдә затлар белән үзара бәйләнешсез үткәрелми торган планнан тыш контроль (тикшерү) чаралары, инспектор һәм контроль чарасын үткәрүгә жәлеп ителә торган затлар тарафыннан түбәндәге контроль гамәлләр башкару юлы белән үткәрелә:

- 1) карау;
- 2) алдан карау;
- 3) сораштыру;
- 4) документлар таләп итү;
- 5) язма аңлатма алу;
- 6) Инструменталь тикшерү;
- 7) экспертиза.

4.1.4.1. Карау. Карау инспектор тарафыннан контрольдә тотучы зат яки аның вәкиле катнашында башкарыла.

Мәжбүри таләпләрне бозу очраклары ачыкланган очракта, карау вакытында, инспектор мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилларен теркәү өчен фотосурәткә төшерү, аудио- һәм видеоязма, дәлилларне теркәүнең башка ысулларын кулланырга хокуклы.

4.1.4.2. Тикшерү. Тикшерү инспектор тарафыннан контрольдә тотучы зат яки аның вәкиле катнашында һәм (яки) видеоязма кулланып башкарыла.

Тикшерү нәтижеләре буенча инспектор тарафыннан тикшерү беркетмәсе төзелә, аңа тикшерелгән бүлмәләр (бүлектер), транспорт чаралары, продукция (таварлар) исемлеге, шулай ук контроль (күзәтү) чарасы өчен әһәмияткә ия булган тикшерелә торган объектларның төре, саны һәм башка идентификацион билгеләре кертелә.

Тикшерү ерактан аралашу чаралары, шул исәптән видео-конференция-бәйләнеш аша, шулай ук видео контроль турында карарда каралган очракларда «Инспектор» мобиль кушымтасын кулланып башкарылырга мөмкин.

4.1.4.3. Сораштыру. Сораштыру нәтижеләре сораштыру беркетмәсендә теркәлә, ул үзә бәян иткән белешмәләрнең дөреслеген раслап, сораштырылуы зат тарафыннан имзалана, шулай ук алынган белешмәләр контроль (күзәтү) чарасы өчен әһәмияткә ия булган очракта, контроль (күзәтү) чарасы актында күрсәтелә.

Сораштыру-сораштыру дистанцион аралашу чараларын, шул исәптән видео-конференц-элементә, шулай ук "Инспектор" мобиль кушымтасын кулланып алып барылырга мөмкин.

4.1.4.4. Документларны таләп итү. Контроль чарасын үткәру барышында инспектор контрольдә тотылуы затка контрольдә тотылуы зат тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләү өчен кирәкле һәм (яки) әһәмиятле булган документларны һәм (яки) аларның күчермәларен, шул исәптән фотосурәтләр, аудио һәм видеоязмалар, мәгълүмат базалары, мәгълүмат банкларын, шулай ук электрон мәгълүматны йөртү чараларын тапшыру турындагы таләпне күрсәтергә (жибәрергә) хокуклы.

Контрольдә тотылуы зат документларны тапшыру турындагы таләптә күрсәтелгән срокта кирәкле документларны контроль органга жибәрә яки инспекторга, тиешле вакытка документлар жибәрмәү сәбәпләрен һәм кирәкле документларны жибәрү мөмкин булган вакытны күрсәтеп, документларны билгеләнгән срокта тапшыру мөмкинлегә булмавы турында үтенеч хаты жибәрә.

Фотосурәтләргә, аудио- һәм видеоязма материалларына, мәгълүмат базаларына, мәгълүмат банкларына, шулай ук электрон мәгълүмат йөртү чараларына логин һәм пароль рәвешендә, документар тикшерү вакытына контроль чаралар үткәру өчен кирәк булган мәгълүматны карау һәм эзләү хокукы бирелә.

4.1.4.5. Язма аңлатмалар алу. Инспектор тарафыннан контрольдә тотылуы заттан яки аның вәкиленән, шаһитләрдән язма аңлатмалар соратып алынырга мөмкин.

Күрсәтелгән затлар инспекторга тикшерү тәмамланган датага кадәр ике эш көненән дә соңга калмыйча ирәкле формада язма аңлатмалар бирә.

Язма аңлатмалар ирекле формада язма документ төзү юлы белән рәсмиләштерелә.

Инспектор контрольдәге затларның, аларның вәкилләренен, шаһитларның сүзләреннән язма аңлатмаларны үз кулы белән төзөргә хокуклы. Бу очракта күрсәтелгән затлар аңлатмалар белән танышалар, кирәк булса текстны тулыландыралар, инспекторның аларның сүзләрен дәрәс язганлыгын билгеләп үтәләр һәм документны, аның төзелү датасын һәм урынын күрсәтеп, имзальлар.

4.1.4.6. Инструменталь тикшерү. Инструменталь тикшерү махсус жиһазларда эшләргә, техник приборлардан файдалануга рәхсәт алган инспектор яки белгеч тарафыннан башкарыла.

Инструменталь тикшерү нәтижеләре буенча инспектор яки белгеч тарафыннан инструменталь тикшерү протоколы төзелә, анда аның төзелү датасы һәм урыны, инспекторның яки белгечнең вазыйфасы, фамилиясе һәм инициаллары, контрольдәге зат турында мәгълүмат, тикшерү объекты, кулланылган махсус жиһазлар һәм (яки) техник приборлар, инструменталь тикшерү методлары, инструменталь тикшерү нәтижәсе, инструменталь тикшерү үткәргәндә контрольдә тотыла торган күрсәткечләрнең норматив кыйммәте, һәм бу күрсәткечләрнең билгеләнгән нормаларга туры килүе турында нәтижеләр, инструменталь тикшерү нәтижеләрен бәяләү өчен әһәмиятле булган башка мәгълүматлар күрсәтелә.

4.1.4.7. Экспертиза. Экспертиза контроль орган кушуы буенча эксперт яки эксперт оешмасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Экспертиза контроль чарасы үткөрү барышында да, шулай ук эксперт яки эксперт оешмасының эшчәнлеген урынында да үткәреләргә мөмкин.

Экспертизаны үткөрү вакыты экспертиза төренә бәйле һәм контроль органы белән эксперт яки эксперт оешмасы арасындагы килешү буенча һәрбер конкрет очракта аерым билгеләнә.

Экспертиза нәтижеләре эксперт язмасы белән рәсмиләштерелә.

4.1.5. Контрольдә тотылучы зат белән үзара элементне күздә тоткан контроль чарасын үткөрү өчен, контроль органының рәхсәтле вазыйфалы зат тарафыннан имзаланган карары кабул ителә, анда Россия икътисады үсеше министрлыгының 151-нче боерыгы белән расланган форма буенча 248-нче Федераль законның 64-нче маддәсенен 1-нче өлешендә каралган мәгълүматлар күрсәтелә.

Мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү, урынга чыгып тикшерү үткөрүгә карата Үлчәүнең әлегә астыпунктының беренче абзацында каралган контроль чарасын үткөрү турында карар кабул итү таләп ителми.

4.1.6. Контроль чаралары контроль органының контроль чараларын үткөрү турындагы карарында күрсәтелгән инспекторлар тарафыннан үткәрелә.

Кирәк булганда, контроль органы контроль чараларын үткөрүгә билгеләнгән тәртиптә аттестацияләнгән һәм контроль чараларын үткөрүгә жәлеп ителә торган экспертлар, эксперт оешмалары реестрына кертелгән экспертларны, эксперт оешмаларын жәлеп итә.

4.1.7. Контрольдә тотылучы зат белән үзара элементне күздә тоткан контроль чарасын үткөрү тәмамлангач, инспектор Россия икътисады үсеше

министрлығының 151-нче боерыгы белән расланган форма буенча контроль чарасы актын (алга таба шулай ук - акт) төзи.

Мондый чараны үткөрү нәтижеләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланса, актта нинди мәжбүри таләп бозылуы, аның нинди норматив хокукый акт һәм аның структур берәмлеге тарафыннан билгеләнүе күрсәтелә.

Ачыкланган бозуны контрольдә тотылуы зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоткан контроль чарасы тәмамланганчы бетергән очракта, актта аны бетерү факты күрсәтелә.

Муниципаль жиір контроле кысаларында үткәрелгән контроль (күзәтү) чарасы вакытында жиірләрне куллану һәм саклауның мәжбүри таләпләрен бозу ачыкланса, әлеге бозу өчен Россия Федерациясе законнары белән административ һәм башка жаваплылык каралган, контроль (күзәтү) чарасы актында 248-ФЗ номерлы Федераль законга туры китереп, әлеге хокук бозу турында мәгълүмат күрсәтелә. Муниципаль жиір контроле алып барган органнарның хезмәт күрсәтүче затлары, муниципаль жиір контроле кысаларында контрольдә тотылуы зат белән үзара хезмәттәшлектә үткәрелгән контроль (күзәтү) чарасы нәтижәсендә төзелгән күрсәтелгән актының күчәрмәсен дәүләт жиір күзәтүе органына жиібәрә.

4.1.8. Мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләре булган документлар һәм башка материаллар актка теркәлә.

4.1.9. Актны рәсмиләштерү, әгәр актны рәсмиләштерүнең башка тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән булса, мондый чараны үткөрү тәмамланган көнне контроль чара үткөрү урынында башкарыла.

4.1.10. Контроль чараларын үткәргәндә, инспектор тарафыннан фотога төшерү, аудио- һәм видеоязма, дәлилләрне теркәүнең башка ысуллары кулланыла ала.

Контроль (күзәтү) чараларын гамәлгә ашыру барышында фотосурәт төшерү, аудио- һәм видеоязма, навигатор, мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләрен теркәүнең башка ысулларын куллануның зарурлығы турындагы карар контроль (күзәтү) чарасын үткөрү өчен вәкаләт бирелгән вазифалы зат тарафыннан мөстәкыйль кабул ителә.

Мәжбүри таләпләрне бозуның һәрбер ачылган бозылуларының дәлилләрен фотосурәт төшерү һәм видеоязма ярдәмендә теркәү жиірлелеккә яки стационар юнәлеш билгеләре (биналар, төзелешләр, корылмалар, башка объектлар) белән бәйләнештә гамәлгә ашырыла.

Мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләрен теркәү өчен фотосурәт төшерү һәм видеоязма куллану Россия Федерациясе законнары таләпләрен исәпкә алып башкарыла.

4.1.11. Дәүләт, коммерция, хезмәт, башка серләрне тәшкил иткән контроль чарасы нәтижеләре Россия Федерациясе законнарында каралган таләпләрне үтәп рәсмиләштерелә.

4.1.12. Шул ук елның 31 декабренә кадәр муниципаль контрольне гамәлгә ашыру барышында контроль органы тарафыннан документлар эзерләү, контрольдә тотыла торган затларга контроль органы вазифалы затлары тарафыннан

башкарылган гамәлләр һәм кабул ителгән карарлар турында хәбәр итү, контрольдә тотыла торган затлар белән документлар вә мәгълүматлар алмашу кәгазьгә мөмкин.

4.1.13. Контроль чарасы актында бәян ителгән фактлар һәм нәтижәләр белән килешмәгән очракта, контрольдә тотылучы зат шикаятне әлегә Нигезләмәнең 5 бүлегендә каралган тәртиптә җибәрергә хокуклы.

4.2. Документар тикшерү

4.2.1. Документар тикшерү 248-ФЗ номерлы Федераль законның 72 нче статьясында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

Документар тикшерү астында контроль органының урнашу урыны буенча үткәрелә торган контроль чара аңланыла, аның предметы — контрольдә тотылучы затларның оештыру-хокукый формасын, хокукларын һәм бурычларын билгели торган документларындагы, шулай ук аларның эшчәнлеген тормышка ашырганда кулланыла торган һәм контроль органының мәҗбүри таләпләрен һәм карарларын үтәү белән бәйлә документлардагы белешмәләр генә тора.

Документар тикшерү барышында контроль органы карамагында булган контрольдә тотылучы затларның документлары, алдагы контроль чаралары нәтижәләре, административ хокук бозулар турындагы эшләрне карау материаллары һәм муниципаль контрольнең әлегә контрольдә тотылучы затларга карата гамәлгә ашырылган нәтижәләре турындагы башка документлар карала.

4.2.2. Әгәр контроль органы карамагында булган документлардагы белешмәләрнең дәрәҗәгә нигезле шик тудырса яки бу белешмәләр контрольдә торучы зат тарафыннан мәҗбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләргә мөмкинлек бирми икән, контроль органы контрольдә торучы зат адресына документтар тикшерү барышында карау өчен кирәкле башка документларны тапшыру таләбен җибәрә.

Әлегә таләп алынганнан соң ун эш көне эчендә контрольдә торучы зат таләпләрдә күрсәтелгән документларны контроль органына җибәрергә тиеш.

4.2.3. Документар тикшерү үткөрү вакыты ун эш көненнән дә артмаска тиеш.

Документар тикшерү үткөрү вакытының исәпкә алуы түбәндәге вакыттан башлап туктатыла:

1) контроль органы тарафыннан контрольдә торучы затка документтар тикшерү барышында карау өчен кирәкле документларны тапшыру турында таләп җибәргәннән алып, таләптә күрсәтелгән документларны контроль органына тапшырганчы;

2) контрольдә торучы затка контроль органының түбәндәге турында мәгълүмат җибәрелешеннән:

контрольдә торучы зат тапшырган документларда хаталар һәм (яки) каршылыklar ачыклау турында;

тапшырылган документлардагы белешмәләрнең контроль органында булган һәм (яки) муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда алынган документлардагы белешмәләргә туры килмәве турында һәм күрсәтелгән язма аңлатмаларны контроль (күзәтү) органына тапшырганчы кирәкле язма аңлатмаларны тапшыру таләбе.

4.2.4. Документар тикшерү барышында кылына торган контроль (күзөтү) гамәлләр исемлеге:

- 1) язма аңлатма алу;
- 2) документларны таләп итү;
- 3) экспертиза.

Контроль (күзөтү) гамәлләре 4.1.4 астыпунктына ярашлы рәвештә башкарыла.

Документар тикшерү уздырганга контроль органы контрольлек итүче заттан документтар тикшерү предметына карамый торган белешмәләр һәм документлар, шулай ук әлеге орган тарафыннан башка органнардан алырга мөмкин булган белешмәләр һәм документлар таләп итәргә хокуклы түгел.

4.2.5. Актны рәсмиләштерү контроль чаралары тәмамланганнан соң булгыздыру әлеге Статутның 4.1.7 астыпунктында каралган тәртиптә башкарыла.

4.2.6. Акт контроль органы тарафыннан контрольдәге затка 248-ФЗ номерлы Федераль законның 21 статьясында каралган тәртиптә, документтар тикшерү тәмамланганнан соң биш эш көненнән дә соңга калмыйча җибәрелә.

4.2.7. Планнан тыш документтар тикшерү, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 57 статьясындагы 1 өлешенә 3, 4, 6, 8 пунктларына ярашлы рәвештә үткәрелгән очрактан башка, прокуратура органнары белән килештереп кенә үткәрелергә мөмкин.

4.3. Күчмә тикшерү

4.3.1. Күчмә тикшерү 248-ФЗ номерлы Федераль законның 73 статьясында урнаштырылган тәртиптә үткәрелә.

Күчмә тикшерү дип, әлеге затның мәҗбүри таләпләргә ризалыгын, шулай ук контроль органының карарларын үтәвен бәяләү максатларында билгеле бер контрольлек итүче зат белән үзара эшчәнлек алып бару юлы белән үткәрелә торган контроль чарасы аңлашыла.

4.3.2. Күчмә тикшерү контрольдә тотылучы затның (аның филиаллары, вәкилләре, аерымланган структур бүлекчәләре) яки контроль объектының урнашу (эшчәнлек алып бару) урыны буенча үткәрелә.

4.3.3. Күчмә тикшерү дистанцион хезмәттәшлек чараларын кулланып, шул исәптән видео-конференц-элементә ярдәмдә, шулай ук "Инспектор" мобиль кушымтасын кулланып үткәрелергә мөмкин.

Күчмә тикшерү түбәндәгеләр мөмкин булмаган очракта үткәрелә:

1) контроль органы карамагында булган яки ул соратып ала торган документларда һәм контрольдә тотылучы затның аңлатмаларында булган белешмәләрнең тулылыгын һәм дәрәслеген тикшерергә;

2) контрольдә тотылучы затның һәм (яки) аның карамагындагы һәм (яки) кулланылучы контроль объектларының әлеге Нигезләмәнең 4.3.2 пунктында күрсәтелгән урынга чыкмыйча, эшчәнлегенә, гамәлләренә (гамәл кылмавының) һәм контроль чараларының башка төре кысаларында каралган кирәкле контроль гамәлләр кылуның мәҗбүри таләпләргә туры килүен бәяләргә.

4.3.4. Планнан тыш күчмә тикшерү 248-ФЗ номерлы Федераль законның 57 статьясы 1 өлешенә 3, 4, 6, 8 пунктлары, 3 өлеше һәм 66 статьясының 12 һәм 12.1 өлешләре нигезендә үткәрелү очраklarыннан тыш, бары тик прокуратура органнары белән килештереп кенә үткәрелергә мөмкин.

4.3.5. Контроль органы контрольдәгә затны күчмә тикшерү үткәрү турында, аны үткәрү турындагы карарның күчәрмәсен җибәрү юлы белән, күчмә тикшерү башланганчы егерме дүрт сәгатътән дә соңга калмыйча, хәбәр итә.

Инспектор күчмә тикшерү уздырғанда контрольдәгә затка (аның вәкиленә) хезмәт таныклығын, күчмә тикшерү үткәрү турындагы карарның күчәрмәсен күрсәтә, шулай ук контроль (күзәтчелек) чараларның Бердәм реестрындагы хисап номерын хәбәр итә.

4.3.6. Күчмә тикшерү үткәрү вакыты ун эш көненнән дә артмый.

Бер кече бизнес субъектына карата күчмә тикшерү барышындагы гомуми элементә вакыты кече предприятие өчен илле сәгатътән, ә микропредприятие өчен унбиш сәгатътән артмый. Россия Федерациясенә берничә субъекты территориясендә үз эшен алып барган оешмага карата күчмә тикшерү үткәрү вакыты оешманың һәр филиалы, вәкиллеге, аерым структур бүлекчәсе яки Производственная объекты буенча аерым билгеләнә.

4.3.7. Күчмә тикшерү барышында рәхсәт ителгән контроль (күзәтчелек) гамәлләр исемлеге:

- 1) карау;
- 2) алдан карау;
- 3) документлар соратып алу;
- 4) язма аңлатма алу;
- 5) Инструментальная тикшерү;
- 6) экспертиза.

Контроль (күзәтчелек) гамәлләре 4.1.4 астыпунктына исәптә үтәрелә.

4.3.8. Актны рәсмиләштерү контроль чаралары тәмамланганнан соң, бу Нигезләмәнең 4.1.7 пункттында каралган тәртиптә үткәрелә.

Фотога төшерү, аудио-һәм видеоязма үткәрү турындагы мәгълүмат актта чагылдырыла.

Дистанцион элементә чараларын кулланып, шул исәптән аудио- яки видеоэлементә аша күчмә тикшерү үткәрелгән очракта актны рәсмиләштергәндә, бу Нигезләмә пункттының икенче абзацында билгеләнгән нигезләмә кулланылмый.

4.3.9. Күчмә тикшерүне үткәрү контрольдә тотыла торган затның урнашкан (эшчәнлекне гамәлгә ашыру) урыны буенча булмавына, контроль астындагы зат эшчәнлегенә фактта булмавына яки күчмә тикшерүне үткәрүнең яки тәмамлауның мөмкин булмавына китергән контрольдә тотыла торган затның башка гамәлләре (гамәл кылмавы) белән бәйле рәвештә мөмкин булмаган очракта, инспектор сәбәпләрен күрсәтеп, күчмә тикшерүне үткәрүнең мөмкин булмавы турында акт төзи һәм контрольдә тотыла торган затка 248-ФЗ номерлы Федераль законның 21 статьясының 4 һәм 5 өлешләрендә каралган тәртиптә контроль чараларын үткәрүнең мөмкин булмавы турында хәбәр итә.

Бу очракта инспектор күчмә тикшерүне үткөрүнең күрсәтелгән чоры кысаларында күчмә тикшерү тәмамланганчы теләсә кайсы вакытта контроль гамәлләрен башкарырга хокуклы.

4.3.10. Контрольдә тотылуы затлар булган индивидуаль эшкуар, гражданин контроль органга түбәндәге очракларда контроль чаралар уздырганда булу мөмкинлеге булмау турында мәгълүмат бирергә хокуклы:

- 1) вакытлыча эшкә сәләтсезлек;
- 2) суд, хокук саклау органнары, хәрби комиссариатларга чакыру (хәбәрнамә, повестка) буенча килү зарурлыгы;
- 3) Россия Федерациясе Жинаять-процессуаль кодексы нигезендә контроль чаралар уздырганда булу мөмкинлеген юкка чыгара торган чикләү чаралары сайлану;
- 4) хезмәт командировкасында булу.

Мәгълүмат кергәндә, контроль чаралар үткөрү контроль органы тарафыннан индивидуаль эшкуар һәм гражданинның әлеге мөрәжәгатенә сәбәп булган хәлләрне бетерү өчен кирәкле вакытка күчерелә.

4.4. Инспекция визиты

4.4.1. Инспекция визиты 248-ФЗ номерлы Федераль законның 70 нче статьясы белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

Инспекция визиты астында конкрет контрольдә тотыла торган зат һәм (яисә) башкарма объектынның хужасы (кулланучы) белән үзара хезмәттәшлек итү юлы белән уздырыла торган контроль (күзәтчелек) чарасы аңлашыла.

4.4.2. Инспекция визиты контрольдә тотылуы затның (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерымланган структур бүлекчәләре) яки күзәтчелек объектынның урнашу (эшчәнлек алып бару) урыны буенча үткәрелә.

Инспекция визиты үзара дистанцион аралашу чараларын кулланып, шул исәптән видео-конференц-элементә ярдәмәндә, шулай ук "Инспектор" мобиль кушымтасын кулланып үткәрелергә мөмкин.

4.4.3. Инспекция визиты барышында түбәндәге контроль (күзәтчелек) гамәлләр кылырга мөмкин:

- 1) карау;
- 2) сораштыру;
- 3) язма аңлатма алу;
- 4) инструменталь тикшерү.
- 5) контрольдә тотылуы затның (аның филиалларының, вәкиллекләренен, аерымланган структур бүлекчәләренен) яисә контроль объектынның булу (эшчәнлек алып бару) урынында зарури таләпләр нигезендә булырга тиешле документларны соратып алу.

Контроль (күзәтчелек) гамәлләре 4.1.4 нче пунктча нигезендә башкарыла.

4.4.4. Инспекция визиты контрольдә тотылуы затка һәм житештерү объекты милекчесенә алдан хәбәр итмичә уздырыла.

Бер эшчәнлек гамәлгә ашыру урынында яки бер житештерү объектында (территориядә) инспекция килүен үткәрү срогы бер эш көнөнән артмый.

4.4.5. Планнан тыш инспекция визиты, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 57нче статьясы 1нче өлешенә 3, 4, 6, 8нче пунктларына, 3нче өлешенә һәм 66нчы статьясының 12нче өлешенә туры китереп, прокуратура органнары белән килештереп кенә үткәрелергә мөмкин.

4.5. Рейд тикшерүе

4.5.1. Рейд тикшерүе 248-ФЗ номерлы Федераль законның 71нче статьясы белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

Рейдлы карау дигәндә житештерү объектларыннан файдалану (эксплуатацияләү) буенча мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләү максатларында үткәрелә торган контроль (күзәтчелек) чарасы аңлашыла, анда берничә контрольдә тотылучы зат урнашкан территориядәге берничә зат ия була, файдалана яки идарә итә.

4.5.2. Рейд тикшерүе дистанцион хезмәттәшлек чараларын кулланып, шул исәптән видео-конференц-элементә ярдәмдә, шулай ук "Инспектор" мобиль кушымтасын кулланып башкарылырга мөмкин.

4.5.3. Рейд тикшерүе житештерү объектына ия булу, аннан файдалану яки идарә итүне гамәлгә ашыручы теләсә кайсы контрольдә тотылучы затларга карата үткәрелә

4.5.4. Рейд барышында түбәндәге контроль (күзәтчелек) гамәлләр кылырга мөмкин:

- 1) карау;
- 2) алдан карау;
- 3) сораштыру;
- 4) язма аңлатма алу;
- 5) документлар соратып алу;
- 6) инструменталь тикшерү;
- 7) экспертиза.

Контроль (күзәтчелек) гамәлләре 4.1.4 пункты буенча башкарыла.

4.5.5. Рейд тикшерүенең үткәрелү вакыты ун эш көнөнән арттырыла алмый. Рейд тикшерүе үткәрелгән чорда бер контрольдә тотылучы зат белән элементә вакыты бер эш көнөнән арттырыла алмый.

Әгәр бер житештерү объектында берничә контрольдә тотылучы затлар эшчәнлеген алып барса, бер контрольдә тотылучы зат белән элементә вакыты бер эш көнөнән артык булырга мөмкин, бу контроль төре турындагы федераль закон белән билгеләнгән очракта.

4.5.6. Рейд тикшерүе барышында инспекторлар житештерү объектларында булган затлар белән хезмәттәшлек итәргә хокуклы.

Житештерү объектларына ия, алардан файдалана яки идарә итә торган контрольдә тотылучы затлар рейд барышында инспекторларның рейдлы тикшерү

үткөрү турында карарда күрсөтөлгөн житештерү объектларына, шулай ук барлык биналарга (торак биналардан тыш) тоткарлыксыз керә алуын тәэмин итәргә тиеш.

4.5.7. Рейд барышында мәжбүри таләпләрне бозу очрактары ачыкланган очракта, инспектор рейд тикшерүе үткән урында, мәжбүри таләпләрне бозган һәр контрольдә тотылуучы затка карата контроль (күзәтчелек) чарасының актын төзи.

4.5.8. Рейд тикшерүе бары тик прокуратура органнары белән килештереп кенә үткәрелергә мөмкин, моңа 248-ФЗ номерлы Федераль законның 57 статьясындагы 1 өлешенә 3, 4, 6, 8 пунктларына, 3 өлешенә һәм 66 статьясындагы 12 өлешенә туры килгән очрактар керми.

4.6. Мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү (иминлек мониторингы)

4.6.1. Мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү (иминлек мониторингы) 248-ФЗ номерлы Федераль законның 74 статьясы белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелед.

Контроль органы мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү (иминлек мониторингы) барышында контроль органында булган контроль объектлары турындагы мәгълүматларны, шул исәптән ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында килә торчан, мәжбүри таләпләрне үтәү кысаларында контрольдә торучы затлар тарафыннан бирелә торган мәгълүматларны, шулай ук дөүләт мәгълүмат системаларындагы, "Интернет" челтәреннән алынган һәм башка һәркемгә ачык булган мәгълүматларны, шулай ук автоматик режимда эшләүче, фото- һәм кино төшерү, видеоязма функцияләре булган хокук бозуларны теркәү Техника чаралары ярдәмендә алынган мәгълүматларны жый һәм анализлай.

4.6.2. Мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү (иминлек мониторингы) юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр һәм гражданныр белән аралашмыйча үткәрелә торган контроль чараларын үткөрү бурычы нигезендә, әлеге Нигезләмәгә 1 нче өстәлмәдәге форма буенча идарәнең вәкаләтле должностные хезмәткәре тарафыннан расланган бурыч нигезендә алып барыла.

4.6.3. Әгәр мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү (иминлек мониторингы) барышында закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү яки зыян китерү куркынычы барлыкка килү фактлары ачыкланса, мәжбүри таләпләрне бозулар, әзерләнә торган бозулар яки бозу билгеләре турында мәгълүмат булса, контроль органы тарафыннан түбәндәге карарлар кабул ителергә мөмкин:

- 1) 248-ФЗ номерлы Федераль законның 60 статьясы нигезендә планнан тыш контроль чарасын үткөрү турында карар;
- 2) кисәтү игълан итү турында карар;
- 3) 248-ФЗ номерлы Федераль законның 90 статьясы 2нче өлешенә 1нче пункты вә Рәсәй Федерациясенә Жир кодексының 72нче статьясы 4нче өлешә белән билгеләнгән тәртиптә ачылган бозуларны бетерү турында әмер бирү турында карар;

4) Контроль төре турындагы федераль законда 248-ФЗ номерлы Федераль законның 90 статьясы 3нче өлеше белән контроль төре турындагы федераль законда билгеләнгән, әгәр контроль төре турындагы федераль законда болай мөмкинлеген күрсәтелгән очракта карар.

4.6.4. 248-ФЗ номерлы Федераль законның 87 статьясы 2нче өлеше белән билгеләнгән очрактардан тыш, контактсыз контроль (күзәтчелек) чарасын үткөрү нәтижеләре буенча контактсыз контроль (күзәтчелек) чарасы акты мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турындагы кисәтү игълан ителгән очракта төзелә

4.7. Күчмә тикшерү

4.7.1. Күчмә тикшерү 248-ФЗ номерлы Федераль законның 75 статьясы белән билгеләнгән тәртиптә үткөрелә.

Күчмә тикшерү контрольдә тотылучы затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләү максатларында үткөрелә.

4.7.2. Урынга барып тикшерү Идарәнең вәкаләтле вазыйфаи заты тарафыннан әлегә Нигезләмәнең 1 нче кушымтасы нигезендә раслана торган юридик затлар, индивидуаль эшкүарлар һәм гражданныр белән үзара хезмәттәшлексез контроль чаралар үткөрүгә йөкләмә нигезендә үткөрелә.

4.7.3. Күчмә тикшерү оешманың (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерымланган структур бүлекчәләре) урнашкан (эшчәнлек алып барган) урыны, гражданныр эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны, контроль объектының урнашкан урыны буенча үткөрелергә мөмкин, шул ук вакытта контрольдә торучы зат белән үзара хезмәттәшлек итү рәхсәт ителми.

4.7.4. Күчмә тикшерү барышында керү һәркем өчен мөмкин булган (керү аерым кешеләр өчен чикләnmәгән) производственная объектларында түбәндәге контроль (күзәтчелек) гамәлләре башкарылырга мөмкин:

- 1) карау;
- 2) инструменталь тикшерү (видеоязма кулланып);
- 3) экспертиза.

Контроль (күзәтчелек) гамәлләре 4.1.4 астапунктына таянып гамәлгә ашырыла.

4.7.5. Күчмә тикшерү контрольдә торучы затка мәгълүмат бирмичә уздырыла.

4.7.6. Контрольдә торучы зат белән аралашмый үткөрелгән күчмә тикшерү тәмамланганнан соң, инспектор юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр һәм гражданныр белән аралашмый үткөрелгән контроль чарасы актын әлегә Нигезләмәгә 2 нче кушымтадагы форма буенча төзи.

4.7.7. Күчмә тикшерү нәтижеләре буенча әлегә Нигезләмәнең 4.8.1 астапунктының өченче абзацында каралган карарлар кабул ителә алмый.

4.7.8. Федераль закон № 248-ФЗның 87 статьясының 2 нче өлеше белән билгеләнгән очрактардан тыш, контактсыз контроль (күзәтү) чарасы үткөрелү нәтижеләре буенча контроль (күзәтү) чарасы акты мәжбүри таләпләрне бозуның мөмкин булмавы турында кисәтү игълан ителгәндә төзелә.

4.8. Контроль чаралары нәтижеләре буенча контроль органы тарафыннан күрелә торган чаралар

Контроль чаралар

4.8.1. Контроль орган контроль чарасын үткәргәндә контрольдәге зат тарафыннан Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә мәжбүри таләпләрне бозу очраклары ачыкланган очракта, бурычлы:

1) контроль чарасы актын рәсмиләштергәннән соң контрольдәге затка ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында, шулай ук контроль рәвешендә федераль законда каралган башка чаралар үткәерү турында күрсәтмә (алга таба – күрсәтмә) бирергә, анда бетерүнең алты айдан да артык булмаган тиешле сроклары күрсәтелә (документар тикшерү уздырганда күрсәтмә контрольдәге затка документар тикшерү тәмамланганнан соң биш эш көненнән дә соңга калмыйча жиберелә);

2) әгәр контроль чарасы үткәргәндә контроль объектына ия булган һәм (яки) аннан файдаланучы гражданныр, оешмаларның эшчәнлегә, алар житештергән һәм саткан таварлар, башкарган эшләр, күрсәткән хезмәтләр закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүнең турыдан-туры куркынычы яки мондый зыян (зарар) китерелүе ачыкланса, муниципаль контроль объектларын эксплуатацияләүне тыю турындагы таләп белән судка мөрәжәгать итүгә кадәр, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүне булдырмау яки аның китерелүен туктату буенча Россия Федерациясе кануннарында күздә тотылган чараларны кичекмәстән кабул итәргә һәм гражданныр, оешмаларга закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы булуы турындагы һәм аны булдырмау ысуллары турындагы мәгълүматны теләсә нинди мөмкин булган ысул белән житкерергә;

3) контроль чарасы барышында жинаять яки административ хокук бозу билгеләре ачыкланса, тиешле мәгълүматны үз компетенциясе буенча дәүләт органына жиберергә яки тиешле вәкаләтләре булганда, гаепле затларны законда билгеләнгән жаваплылыкка тарту буенча чаралар күрергә;

4) ачыкланган мәжбүри таләпләр бозуларын бетерүне, мәжбүри таләпләр бозуларын кисәтүне, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килүе ихтималын булдырмауны контрольдә тоту буенча чаралар күрергә; әгәр күрсәтмә билгеләнгән срокта үтәлмәсә, законнакта мондый чара каралган булса, күрсәтмәне мәжбүри үтәү турындагы таләп белән судка мөрәжәгать иткәнче аның үтәлешен тәмин итү буенча чаралар күрергә;

5) мәжбүри таләпләрне үтәү, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар үткәерү буенча тәкдимнәр бирү мәсьәләсен карага.

4.8.2. Күрсәтмәгә 248-ФЗ номерлы Федераль законның 90.1 маддәсендә билгеләнгән мәгълүматлар керә.

4.8.3. Күрсөтмөнөң үтөлү срогы чыкканчы, контрольдәге зат күрсөтмөнөң үтөлөшө турында, ачыкланган мәжбүри таләпләр бозуларын бетерүне раслаучы документлар һәм мәгълүматлар кушачак, контроль органына хәбәр итә.

4.8.4. Әлеге Нигезләмәнөң 4.8.1 пунктчасының икенче абзацы нигезендә кабул ителгән карарның контрольдәге зат тарафыннан үтөлү срогы чыккач, яки күрсәтелгән карар белән билгеләнгән документлар һәм мәгълүматларны контрольдәге зат тарафыннан күрсәтелгән срокка кадәр тапшыруы булганда, контроль органы карарның үтөлөшөн тәкъдим ителгән документлар, мәгълүматлар һәм алынган белешмә нигезендә бәяли.

4.8.5. Контроль органы карарының үтөлөшө турындагы мәгълүмат тулы күләмдә контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрына кертелә.

4.8.6. Әгәр күрсәтелгән документлар һәм мәгълүматлар контрольдә тотылучы зат тарафыннан тәкъдим ителмәсә яки алар нигезендә карарның үтөлөшө турында нәтижә ясау мөмкин булмаса, контроль органы әлеге карарның үтөлөшөн документтар тикшерү юлы белән бәяли.

Әгәр чыгыш ясаучы тикшерү, инспекцияләү визиты яки рейдлы карау нәтижәсендә кабул ителгән карарның үтөлөшө бәяләнсә, чыгыш ясаучы тикшерү, инспекцияләү визиты яки рейдлы карау уздырырга рөхсәт ителә.

4.8.7. Әлеге Нигезләмәнөң 4.8.6 пунктчасында каралган контроль чарасын үткөрү нәтижәләре буенча контроль органы тарафыннан карарның үтөлмәве яки тиешенчә үтөлмәве ачыкланса, ул аны үтәүнең яңа срокларын күрсәтеп, контрольдә тотылучы затка карарны кабат тапшыра.

Күрсәтелгән вакытларда күрсөтмә үтөлмәгәндә контроль орган чаралар күрә: әгәр мондый чара законнарда каралган булса, күрсөтмәнә мәжбүри үтәү турындагы таләп белән судка мөрәжәгать итүгә кадәр аның үтөлөшөн тәмин итү буенча;

ачыкланган хокук бозуларга юл куйган затларны гамәлдәге законнар нигезендә административ җаваплылыкка тарту буенча.

Контрольдә тотылучы затка йә аның законлы вәкиленә административ хокук бозу турында беркетмә төзү урыны һәм вакыты турында Россия Федерациясә законнары нигезендә хәбәр ителә.

5. Судка кадәр шикаять бирү

5.1. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында, аларның фикеренчә, хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре турыдан-туры бозылган контрольдә тотылучы затлар контроль (күзәтчелек) органының вәкаләтле вазыйфаи затлары һәм инспекторларның (алга таба шулай ук - вазыйфаи затлар) түбәндәге карарларына судка кадәр шикаять бирү хокукына ия:

1) контроль (күзәтчелек) чараларын һәм мәжбүри профилактик визитлар үткөрү турында карарлар;

2) контроль (күзәтчелек) чаралары һәм мәжбүри профилактик визитлар актлары, шулай ук ачыкланган бозыклыкларны бетерү турында күрсөтмәләр;

3) контроль (күзөтчөлөк) органнары хезмөткөрлөрөнөң контроль (күзөтчөлөк) чаралары һәм мәжбүри профилактик визитлар кысаларында эшләрә (эшләмәүләрә);

4) контрольдә тотылучы затларның гаризалары буенча мәжбүри профилактик визитлар үткөрүдән баш тарту турында карарлар;

5) федераль әлегә канунында каралган профилактик һәм (яисә) контроль (күзөтчөлөк) чаралары нәтижәләрә буенча контроль (күзөтчөлөк) органнары тарафыннан тикшерелә торган затлар яки контроль объектларына карата кабул ителгән башка карарлар.

5.2. Контроль органы карарларына, аның вазыйфаи затларының гамәллөрөнә (гамәл кылмавына) карата суд шикаяте бары тик судка кадәр шикаять биргәннән соң гына мөмкин, мәгәр эшкурлык эшчәнлеген алып бармаган гражданның карарларга, гамәлләргә (гамәл кылмауларга) шикаятьләрә керми.

5.3. Шикаять, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 40 статьясындагы 1.1 өлешендә каралган очрактан тыш, дөүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең Бердәм порталын һәм (яки) региональ порталларын кулланып, контроль органга электрон рәвештә контрольдә торучы зат тарафыннан тапшырыла.

Шикаятьне гражданин биргәндә, ул гади электрон имза яки көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзаланырга тиеш. Шикаятьне оешма биргәндә, ул көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзаланырга тиеш.

Шикаятькә куела торган материаллар, шул исәптән фото- һәм видеоматериаллар, контрольдә тотылучы зат тарафыннан электрон рәвештә тапшырыла.

5.4. Контроль органы карарына, аның вазифаи затларының гамәллөрөнә (гамәл кылмавына) карата шикаять контроль органы житәкчесә (контроль органы житәкчесә урынбасары) тарафыннан карала. Контроль органы житәкчесенәң гамәллөрөнә (гамәл кылмавына) карата шикаять контроль органы житәкчесә тарафыннан карала.

5.5. Шикаять контрольдә тотылучы зат үз хокукларын бозу турында белгән яки белергә тиеш булган көннән алып утыз календарь көн эчендә бирелергә мөмкин.

Контроль органы күрсәтмәсенә шикаять контрольдә тотылучы зат тарафыннан күрсәтмә алынганнан соң ун эш көне эчендә бирелергә мөмкин.

Шикаять бирү срогын житди сәбәп аркасында уздырган очракта, шикаять биргән контрольдә тотылучы затның үтенечасенә буенча әлегә срок контроль органы тарафыннан торгызылырга мөмкин.

5.6. Шикаять биргән контрольдә тотыла торган зат, шикаять буенча карар кабул ителгәнчә, аны кире ала ала. Бу очракта шул ук нигезләр буенча шикаятьне кабат жибәрү рәхсәт ителми.

5.7. Шикаятьтә контроль органының дөгъвалана торган карарын үтәүне туктатып тору турындагы үтенеч булырга мөмкин.

5.8. Тикшерү органы житәкчесә (житәкче урынбасары) шикаятьне теркәгәннән соң ике эш көненнән дә соңга калмыйча карар кабул ителә:

1) Контроль органының дөгъвалана торган карарын үтәүне туктатып тору турында;

2) Контроль органының дэгъвалана торган карарын үтәүне туктатып торудан баш тарту турында.

Кабул ителгән карар турында мэгълүмат шикаять биргән контрольдә тотылучы затка карар кабул ителгән вакыттан алып бер эш көне эчендә җибәрелә.

5.9. Шикаятьтә булырга тиеш:

1) карары һәм гамәле (гамәл кылмавы) дэгъва белдерелә торган контроль орган исеме, вазыйфай затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта);

2) гражданның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булса), яшәү урыны (эшчәнлек алып бару урыны) турында белешмәләр, яисә контрольдә тотыла торган затның оешма исеме, әлеге оешманың урнашкан урыны турында белешмәләр, яисә ышанычнамә буенча шикаять бирүче затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булса) һәм ышанычнамә реквизитлары, шикаятьне карау вакытына үзара эшчәнлекне башкаруның һәм аның буенча карар алуның теләгән ысулы;

3) контроль органың шикаять бирелә торган карары һәм (яки) аның вазыйфай затының гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять биргән контрольдә тотылучы затның хокукларын бозуга китерә яисә китерә ала торган белешмәләр;

4) контрольдә торучы затның контроль органың карары һәм (яисә) вазыйфай затының гамәле (гамәл кылмавы) белән килешмәүнең нигезләре һәм дәлилләре. Контрольдә торучы зат үз дәлилләрен раслаучы документлар (булган очракта) яки аларның күчермәләрен тәкъдим итә ала;

5) шикаять биргән контрольдә тотылучы затның таләпләре;

6) 40-нчы статьяның 4-нче өлешенә 1-3-нче пунктларында күрсәтелгән нигезләр буенча шикаять бирелгән очракта, контроль (күзәтчелек) чарасы яки мәҗбүри профилактик визитның бердәм контроль (күзәтчелек) чаралары реестрындагы исәп номеры;

5.10. Шикаятьтә контроль органың вазифай затларының яки аларның гаилә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә карата әдәпсез яки мыскыллаучы сүzlәр, янаулар булырга тиеш түгел.

5.11. Шикаятьне бирү контрольдә тотылучы затның вәкаләтле вәкиле тарафыннан "Бердәм идентификация һәм аутентификация системасы" федераль дәүләт мэгълүмат системасы ярдәмендә аңа тиешле хокукны биргән очракта гамәлгә ашырылырга мөмкин.

5.12. Контроль орган җитәкчесе (контроль орган җитәкчесе урынбасары) шикаять алынган көннән алып биш эш көне эчендә шикаятьне караудан баш тарту турында карар кабул итә, әгәр:

1) шикаять әлеге Нигезләмәнең 5.5 пунктында билгеләнгән шикаять бирү сроклары тәмамланганнан соң бирелгән һәм шикаять бирүгә җибәрелгән срокны торгызу турында үтенечнамәне үз эченә алмый;

2) шикаять бирүгә җибәрелгән вакытны торгызу турындагы үтенечнамәне канәгатьләндерүдән баш тарту;

3) аны биргән контрольдә торучы заттан шикаять буенча карар кабул ителгәнчегә кадәр шикаятьне кире алу турында гариза килү;

4) шикаятьтә куелган мәсьәлеләр буенча суд карары бар;

5) элек контроль органга шул ук контрольдә тотыла торган заттан шул ук нигезләрдә башка шикаятъ бирелү;

6) шикаятътә контроль орган вазыйфаи затларының, шулай ук аларның гаилә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә әдәпсез яки мыскыллаучы сүзләр, янаулар бар;

7) элек әлеге контрольдә тотыла торган затның шикаятъ белән кабат мөрәжәгать итү мөмкинлеген юкка чыгара торган шул ук предмет буенча шикаятъне караудан баш тартылган һәм яңа дәлилләр яисә хәлләр китерелми;

8) шикаятъ тиешле булмаган органга бирелгән;

9) Россия Федерациясе законнарында контроль орган карарларына шикаятъ белдерү буенча суд тәртибе генә каралу.

5.13. Әлеге Нигезләмәнең 5.12 пунктының 3-8 бүлекләрендә күрсәтелгән нигезләр буенча шикаятъне караудан баш тарту судка кадәр шикаятъ бирү нәтижәсе булып тормый һәм контроль орган карарларына, вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата суд тарафыннан шикаятъ белдерү өчен нигез була алмый.

5.14. Шикаятъне караганда контроль органы «дәүләт мәгълүмат системасы турында» 2018 елның 482 номерлы Россия Федерациясе Хөкүмәте Карары белән расланган «Контроль (күзәтчелек) эшчәнлеген автоматлаштыру буенча типовой карар «Дәүләт мәгълүмат системасының судка кадәр шикаятъ итү ярдәмче системасын алып бару кагыйдәләре нигезендә контроль (күзәтчелек) эшчәнлегенә судка кадәр шикаятъ бирүнең мәгълүмати ярдәмче системасыннан файдалана. контроль (күзәтчелек) эшчәнлеген автоматлаштыру буенча типовой карар».

5.15. Шикаятъ контроль (күзәтү) эшчәнлегенә суд алды шикаләү ярдәмче системасында теркәлгән көннән башлап унбиш эш көне эчендә каралырга тиеш.

5.16. Контроль органы шикаятъ биргән контрольдә тотылучы заттан шикаятъ мәсьәләсенә караган өстәмә мәгълүмат һәм документлар соратырга хокуклы. Контрольдә тотылучы зат күрсәтелгән мәгълүмат һәм документларны сорау җибәрелгәннән соң биш эш көне эчендә тәкъдим итәргә хокуклы.

Шикаятъне карау вакыты шикаятъ предметына кагылышлы өстәмә мәгълүмат һәм документлар тапшыру турында сорау җибәрелгәннән алып, аларны вәкаләтле орган алганчыга кадәр, әмма сорау җибәрелгәннән соң биш эш көненә кадәр туктатыла.

Контрольдә тотылучы заттан шикаятъ предметына караган өстәмә мәгълүмат һәм документлар алынмау шикаятъне караудан баш тарту өчен нигез булып тормый.

5.17. Шикаятъ биргән контрольдә тотылучы заттан дәүләт органнары, җирле үзидарә органнары яки аларга буйсынучы оешмалар карамагында булган мәгълүматны һәм документларны соратып алу рөхсәт ителми.

Шикаятъ биргән зат шикаятъ буенча йомгаклау карары кабул ителгәнчегә кадәр үз теләге белән шикаятъ предметына караган өстәмә материалларны тәкъдим итәргә хокуклы.

5.18. Кабул ителгән карарның законлылыгын һәм нигезләгән раслау һәм (яки) кылынган гамәлнең (гамәл кылмау) бурычы контроль органга йөкләнә.

5.19. Шикаятыне карау нәтижеләре буенча контроль органы җитәкчесе (контроль органы җитәкчесе урынбасары) түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

- 1) шикаятыне канәгатләндрми калдыра;
- 2) контроль органы карарын тулысынча яисә өлешчә юкка чыгара;
- 3) контроль органы карарын тулысынча юкка чыгара һәм яңа карар кабул итә;
- 4) вазыйфалы затларның гамәлләрен (гамәл кылмауны) законсыз дип таный һәм эшнең мәгънәсенә карар чыгара.

5.20. Кабул ителгән карарның нигезләнеше, аны үтәү вакыты һәм тәртибе булган контроль орган карары контрольдә тотылучы затның шәхси кабинетында дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталында һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүнең региональ порталында аның кабул ителгәннән соң бер эш көненнән дә соңга калмыйча урнаштырыла.

«Кама Тамагы муниципаль районы
Республикасы Татарстан муниципаль
берәмлеге чикләрендә жирле әһәмияттәге
махсус сакланылучы табигать
территорияләрен саклау һәм алардан
файдалану өлкәсендә муниципаль контроль
турында нигезләмәгә 1 нче кушымта»

**Юридик затлар, индивидуаль эшмәкәрләр һәм ватандашлар белән элементә булдырмыйча
контроль чараларын үткәрү бирүенең ФОРМАСы**

(муниципаль контроль органың исеме һәм урнашу урынының адресы)

Юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр һәм гражданның белән үзара хезмәттәшлексез контроль чаралар
үткәрүгә БИРЕМ

(төзү урыны)

"__" _____ 20__ е.
(төзү датасы)

(төзү вакыты)

«Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020
елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның [57 нче маддәсе](#) нигезендә, максатлар
белән:

чараны үткәрү максаты

ЙӨКЛИМ:

(контроль органың вазыйфай заты вазыйфасының атамасы, Ф.И.О.)
юридик зат белән үзара бәйләнешсез контроль чарасы үткәрү,
Шәхси эшмәкәрләр белән ватандашлары арасында, ягъни:

(контрольдә тотылуы затлар белән үзара бәйләнешсез контроль чарасының исеме)

Тикшерү чарасы үткәрү вакыты:

«__» _____ 20__ елдан «__» _____ 20__ елга кадәр

мәжбүри таләпләрнең үтәлешенә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында.

Карата: _____,

(тикшерү объектының (эченә керүче нәрсәләрнең) исеме күрсәтелә)

урнашкан: _____

_____ (зиратның исеме, аның

урнашкан урыны (адресы)

(адрес һәм (яисә) кадастр (реестр) номеры (булган очракта))

: _____

(объектның кемнеке булуы һәм объектның хокукка ия булуы)
хокук иясе (булган очракта))

«РАСЛЫЙМ»

(вазыйфасы)

(имза)

(Ф.И.О.)

«Кама Тамагы муниципаль районы
Республикасы Татарстан муниципаль
берәмлеге чикләрендә жирле әһәмияттәге
махсус сакланылучы табигать
территорияләрен саклау һәм алардан
файдалану өлкәсендә муниципаль контроль
турында нигезләмәгә 2 нче кушымта»

**Хокукый затлар, шәхси эшмәкәрләр һәм гражданның катнашында катнашмаган
контроль чараларын үткөрү турында акт ФОРМАСы**

_____ (муниципаль контроль органың исеме һәм урнашу урыны адресы)

Юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар һәм гражданның белән үзара хезмәттәшлексез
контроль чаралар үткөрү турында АКТ

_____ (төзү урыны)

« ____ » _____ 20__ ел.
(төзү датасы)

_____ (төзү вакыты)

карата: _____
(тикшерелә торган объектның (предметның) исеме күрсәтелә)

урнашкан: _____

_____,
(адресы һәм (яисә) кадастр (реестр) номеры (булган очракта))

аныкы булуы: _____

_____ (объектның кемнеке булуы һәм объектның хокукка ия булуы турында белешмәләр
хужасына (булган очракта))

Күзәтү чаралары үткәрелде _____

(контрольдә тотылучы затлар белән үзара бәйләнешсез тикшерү чарасының исеме,
затлар)

нигезендә: _____

(контрольдә тотылучы затлар белән үзара хезмәттәшлек итмичә контроль чараларын үткөрү
нигезләрен күрсәтергә)

Тикшерү нәтижәсендә билгеләнде: _____
(визуаль күренешнең тасвирламасы)

Мераләр үткәрелде: _____
(Табиғый, ясалма яктырту шартында, көндезге, кичке вакытта)

Түбәндәге теркәү ысуллары кулланылды: _____

(фото- һәм видеотергезү чараларының исеме, инвентарь номеры булса)

Актка кушымта: _____

(фотоматериаллар, документлар, аңлатмалар)

_____ биттә.

Чаралар шаһитлар катнашында уздырылды:

1. _____
(фамилиясе, исеме, атасының исеме)

2. _____
(фамилиясе, исеме, атасының исеме)

Акт төзелде: _____

(Контроль органы вазыйфай затының Ф.И.А. вазифасы)

«_____» _____ 20____ ел. _____
(дата) (имза)

Таныклар:

1. _____
(фамилиясе, исеме, атасының исеме)

«_____» _____ 20____ ел. _____
(дата) (имза)

2. _____
(фамилиясе, исеме, атасының исеме)

«_____» _____ 20____ ел. _____
(дата) (имза)

«Кама Тамагы муниципаль районы Республикасы Татарстан муниципаль берәмлеге чикләрендә жирле әһәмияттәге махсус сакланылучы табигать территорияләрен саклау һәм алардан файдалану өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәгә 3 нче кушымта»

МУНИЦИПАЛЬ КОНТРОЛЬНЕҢ ТӨП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ ҺӘМ АЛАРНЫҢ МАКСАТЧАН КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ, ИНДИКАТИВ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ

Төп күрсәткечләр	Максатчан күрсәткечләр
Мәжбүри таләпләрне бозуның ачыкланган очраklarыннан бетерелгән бозулар проценты	70%
Муниципаль контроль органы һәм (яки) аның вазыйфаи затының контроль чаралар үткәргәндә гамәлләренә (гамәл кылмавына) нигезләнгән шикаятьләр проценты	1%
Контроль (күзәтчелек) чараларының юкка чыгарылган нәтижеләре проценты	1%
Тиешле административ йогынты чаралары күрелмәгән нәтижелә контроль чараларның проценты	5%
Муниципаль контроль органы материаллары буенча административ жәза билгеләү турында чыгарылган суд карарлары проценты	95%
Муниципаль контроль органы тарафыннан чыгарылган карарларның гомуми саныннан административ хокук бозулары турындагы эшләр буенча суд тәртибендә юкка чыгарылган карарларның проценты	0%

Индикатив күрсәткечләр

1.	Үткәрелгән чаралар параметрларын характерлаучы индикатив күрсәткечләр				
1.1.	Контроль (күзәтчелек) чаралар үтәлеше	$V_n = (P_f / P_p) \times 100$	V _n - планнан тыш тикшерүләрне үтәү P _f - планнан тыш үткәрелгән тикшерүләр саны (бер). P _p - планнан тыш тикшерүләр үткәрү өчен күрсәтмәләр саны (берәмлек).	100%	Контроль органга кәргән хатлар һәм шикаятьләр
1.2.	Контроль (күзәтчелек)	$J \times 100 / P_f$	J - шикаятьләр саны (бер.)	1%	

	чаралары нәтижеләренә шикаятьләр белән мөрәжәгать ителгән өлеш		Пф - үткәрелгән тикшерүләр саны		
1.3.	Нәтижеләре дәрес түгел дип танылган контроль (күзәтү) чаралары өлеше	Пн x 100 / Пф	Пн - гамәлдә түгел дип табылган тикшерүләр саны (берәмлек). Пф - үткәрелгән тикшерүләр саны (бер.)	0%	
1.4.	Контроль (күзәтчелек) чараларының милекче булмау h. б. сәбәпле үткәрелмәгән өлеше	По x 100 / Пф	По - тикшерелә торган зат булмау сәбәпле уздырылмаган тикшерүләр (бер). Пф - үткәрелгән тикшерүләр саны (бер.)	30%	
1.5.	Планнан тыш контроль (күзәтү) чараларын үткөрү турында прокуратурага килештерүгә жибәрелгән гаризаларның аларны килештерүдән баш тартылган өлеше	Кзо x 100 / Кпз	Кзо - килештерүдән баш тарткан гаризалар саны (бер). Кпз – килештерүгә бирелгән гаризалар саны	10%	
1.6.	Контроль (күзәтчелек) чаралары нәтижеләре буенча материаллар карарлар кабул итү өчен вәкаләтле органнарга жибәрелгән чаралар өлеше	Кнм x 100 / Квн	Кнм — вәкаләтле органнарга жибәрелгән материаллар саны (бер). Квн - ачыкланган тәртип бозулар саны (бер.)	100%	
1.7.	Үткәрелгән			данә	

	профилактик чаралар саны				
2. Файдаланылган хезмэт ресурслары күлөмөн характерлаучы индикатив күрсөткөчлөр					
2.1.	Штат берәмлеклөрө саны.			кеше	
2.2.	Муниципаль контроль органы хезмөткөрлөрөнө контроль чаралары йөклөмөсө	$K_m / K_p = N_k$	K_m - контроль чаралар саны (бер.) K_p - муниципаль контроль органы хезмөткөрлөрө саны (бер.) N_k - 1 хезмөткөргө йөклөнөш (берәмлек).		

«Кама Тамагы муниципаль районы
Республикасы Татарстан муниципаль
берәмлеге чикләрендә жирле әһәмияттәге
махсус сакланылучы табигать
территорияләрен саклау һәм алардан
файдалану өлкәсендә муниципаль контроль
турында нигезләмәгә 4 нче кушымта»

**Татарстан Республикасы "Кама Тамагы муниципаль районы"
муниципаль берәмлеге чикләрендә жирле әһәмиятле тыюлык булган
табигать территорияләрен саклау һәм файдалану өлкәсендә муниципаль
контроль башкаруда кулланыла торган мәжбүри таләпләрне бозу
куркынычы индикаторлары исемлеге.**

1. Узган календарь елда, мәйданны арттыру турында белешмәләр булмаганда, региональ әһәмияттәге махсус сакланылучы табигать территорияләре белән чиктәш авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр биләгән яисә алардан файдаланган авыл хужалыгы житештерүчесе тарафыннан сатып алынган пестицидлар күләмен ("Сатурн" ФГИС белешмәләре нигезендә) узган календарь елында алдагы календарь ел белән чагыштырганда 20% тан артыгракка арттыру шул ук чорда мондый затның милкендә яисә файдалануында булган авыл хужалыгы жирләре

2. Контроль ителә торган затның үткән елга алдагы ел белән чагыштырганда житештерелгән продукция күләменәң 20% тан артык артуы һәм/яки төбәк әһәмиятендәге махсус саклана торган табигый территорияларга чиктәш булган авыл хужалыгы жирләре кулында яки файдалануында булган авыл хужалыгы техникасының 20% тан артык артуы, әлеге затның кулында яки файдалануында булган авыл хужалыгы жирләре мәйданының шушы ук чорда артуы турында мәгълүматлар булмаганда.